

далечъ не била завършена планинската война въ Хема и Родопа. Докато въ сжщинска Тракия билъ оставенъ туземецъ князь, задълженъ да плаща данъкъ, страната между Дунава и Хема била покорена отъ М. Краса и превърната въ римска провинция (29 преди Р. Хр.), която била наречена „*Moesia*“ по името на племето мези (миси), които живѣли въ нея и следъ ослабването на трибалитѣ стояли начело на западнитѣ траки. Тракия едва при императора Клавдия (въ 46 год. сл. Хр.) била превърната въ римска провинция; но и тогава предишнитѣ наредби не били отмѣнени у планинцитѣ на Хема и Родопа ²⁴.

Границитѣ и обемътъ на новитѣ провинции не били всѣкога еднакви. *Moesia* се простирала надлъжъ по долна Сава и Дунава отъ Дрина до морето и достигала навжтре въ страната на западъ до Шаръ, а на изтокъ до политѣ на Хемъ. Частъта на западъ отъ Киабра (*Kiabros* или *Sebrus*), сега Джибра, се наричала *Moesia superior* и заключавала въ себе си срѣдиземна Дардания съ градове *Naissus* (Нишъ) и *Ulpiana* (Липлянъ на Косово поле); а източната частъ — *Moesia inferior*. Следъ загубата на Траянова Дакия въ Трансилвания и Влашко, новата Дакия била устроена въ Мизия къмъ края на III вѣкъ.

Thracia се простирала отъ Понта до Неста (*Mesta*) и отъ Егейско-море до севернитѣ поли на Хемъ ²⁵; първоначално къмъ нея се отнасяла и Софийската котловина.

Споредъ новото раздѣление на империята отъ Диоклетиана (297) полуостровътъ се разпадалъ на две диоцези. *Diocesis Thraciae* заключавала въ себе си шестъ провинции: 1) *Thracia* съ градоветѣ *Philippopolis* и *Berrhoea* (Стара-Загора); 2) *Haemimontus* съ градоветѣ *Hadrianopolis* и *Anchialos*; 3) *Eurogora* съ градоветѣ *Heraclea* (*Perinthos*), *Selymbria* и *Callipolis*; 4) *Rhodope* съ градоветѣ *Aenos*, *Trajanopolis* (живописни развалини при Деде-Агачъ), *Maximianopolis* (останки при Гюмюрджина) и, задъ Хема, 5) *Moesia inferior* съ градоветѣ *Marcianopolis* (развалини при Девна, близо до Варна), *Nicopolis ad Haemum* (Никюпъ при Търново), *Novae* (при Свищовъ) и *Durostorum* (Силистра); 6) *Scythia*, днешна Добруджа, съ градоветѣ *Tomis* (до Кюстенджа), *Noviodunum* (Исакча) и *Troesmis* (развалини въ Иглица, при Мачинъ). Втората диоцеза се наричала при Диоклетиана *Diocesis Moesiarum*, при Константина — *Diocesis Daciae* и заключавала въ себе си въ IV вѣкъ следнитѣ провинции: 1) *Moesia superior Margensis*, въ днешна Сърбия съ градоветѣ *Viminacium* (развалини при Костолацъ) и *Singidunum* (Бѣлградъ); 2) *Dacia ripensis* отъ Тимокъ до Видъ, съ главенъ градъ *Ratiaria* (днесъ Арчаръ при Видинъ); 3) *Dacia mediterranea* съ градоветѣ *Serdica* (Срѣдецъ или София), *Naissus* (Нишъ) и *Pautalia* (Кюстендилъ); 4) *Dardania* съ градоветѣ *Scupi* (Скопие) и *Ulpiana*; 5) *Macedonia*; 6) *Thessalia*; 7) *Achaia* (древна Гърция); 8) *Praevalis* въ Албания съ града *Scodra* (Скутари); 9) *Epirus nova* (северната частъ); 10) *Epirus vetus* (южната); 11) *Creta*. Първата диоцеза се намирала подъ ведомството на префекта *praetorio orientis*, втората подъ префекта *praetorio Illirici*. За граница между изтокъ и западъ служила тогава рѣката Неста, Рилскиятъ гребень, „*Succi*“ (Траянови врата) и Видъ ²⁶. Отсетне въ тая провинциална уредба сж ставали различни промѣни; така напр., отъ Македония била отдѣлена нова провинция *Macedonia salutaris* съ главенъ градъ *Stobi*, чиито развалини се виждатъ при вливането на Черна въ Вардара. Но изобщо казано, границитѣ не сж се измѣнявали до VI вѣкъ.

Напълно ясно е, че непрекъснатитѣ войни крайно обезлюдили цѣлата северна частъ на полуострова. По малобройното си население тя, безъ съмнение, приличала на опустошената при римлянитѣ Гърция. Римлянитѣ основали тамъ много колонии, напр., въ Мизия: *Ulpia Ratiaria*, *Ulpia Oescus* (при устието на Искѣра), *Novae*, *Nicopolis ad Istrum*, *Troesmis*; въ Македония: *Colo-*